

II.

Et Præstevalg i Karlsunde 1657.

Ved Pastor C. Reiersen.

Af Ny kirkehistoriske Samlinger 4de Bind, S. 392 sees, at det faldt svært for Hans Pedersen Kjuse at blive Præst i Karlsunde. Han var dog heldigere end hans Dattersøn. Hans Datter Anne var nemlig gift med hans Eftermand, Mads Johansen Vessel, og havde med ham to Sønner, Hans Kjuse, der blev Præst i Ramløse († 1688), og Herman Kjuse, samt en Datter Dorethe, gift med Hr. Lauritz Sørensen, Præst i

¹⁾ Mon her ikke bør læses: kjøler.

Veiby. Da Mads Johansen døde (1657), søgte Sønnen, Herman, at formaae sin Stedmoder, Bodil Michelsdatter, en Præstedatter fra Greve, til at hjælpe ham til Præstekald. To Piger, der tjente i Præstegaarden, vidne for Retten, at de hørte Bodil inde i Stuen tale med Herman, som sagde: »Dersom I vilde, kunde I gjøre det altsammen godt, at den Person af Lolland kunde faae dette Kald, og jeg det lollandske«; men Bodil svarede, at hun Intet kunde gjøre derved, og da hun siden kom ud i Stegerset, meddeelte hun sig til Pigerne, at »naar hun vilde indlade sig derpaa, vilde Herman bestille det hos Rasmus Munch i Kjøbenhavn, at han kunde sende Bud efter den lollandske Præstesøn«. Saavidt bragte Herman det dog, at Mellehandleren, Rasmus Munch fra Kjøbenhavn, blev hentet ud til Præstegaarden, men Bodil lod sig ikke overtale. Derimod skal hun have yttret til en Kone i Byen, at hun maatte faae sin Mand til at hjælpe til, at den Person, »som prædikede i Søndags« (Peder Corfitzen, Hører i Helsingør), fik Embedet, fordi han var en skikkelig Person; men den Person, som prædikede næste Søndag, vilde hun ikke have, saa vilde hun hellere gaae fra Kaldet. Da Stedmoderen ikke vilde tage den lollandske Karl, søgte Herman selv at faae Embedet, og da de 7 Kaldsmænd vare forsamlede i Sacristiet for at stemme paa, hvem der skulde have Kaldet, og Provsten, Hr. Bjørn Andersen i Reerslev, kom ind til dem og spurgte dem, hvem de vilde kalde, svarede de fem af dem, at de vilde have Herman Kjuse, hvortil Provsten svarede, at det ikke vel kunde skee, thi skeede det, blev der Klammeri og Trætte. Han skal ogsaa have tilføiet, at det ikke var smukt at forskyde Enken, hvilket Hr. Bjørn dog benægter. Præsten i Greve, Hr. Erik Mogenssen, interesserede sig ogsaa for Enkens Client, og da Hermans Svoger, Hr. Lauritz Sørensen, lader ham høre, at han paa Valgdagen tidlig om Morgenen talte med nogle af Kaldsmændene for at faae dem stemte for Hr. Peder, svarer han, at »naar Hr. Lauritz ved Nattetid søgte ind i Niels Madsens Gaard i Karlslunde, vidste Søren Jensen (en af

Kaldsmændene) at søge ind i samme Gaard, og naar han der søgte efter sine Sviin, kunde han finde Hr. Lauritz der, ikke aldeles som da Saul, idet han søgte efter sin Faders Aseninder, fandt Samuel«. Endnu d. 27de Octb. 1657 vilde Herman Kjuse sagsøge Hr. Bjørn i Reerslev for hvad han havde yttret om ham, men Hr. Bjørn sagde til Stevningsmændene: »Siig til Herman, lader han mig ikke være, skal han faae Skam; jeg skal tage ind til Bispem imorgen, jeg skal flye ham Andet at tage Vare, end at tribulere mig, jeg skal støde efter ham som en Mand«. Bodils Client Peder Corfitzen, fik Embedet, uden at man kan see, hvad Aarsagen har været til, at Herman Kjuse ikke kunde faae det, uagtet Kaldsmændene stemte paa ham. Efterat samme Bodil Michelsdatter havde været gift med 3 Præster i Karlslunde (1656—1666), skal hun efter Sagnet have ægtet en Student og med ham have beboet en Eiendomsbondegaard ved Nestved.

Tildeels Uddrag af Thune Herreds Justitsprotocol for 1657.

Hvad Pastor Reiersen ovenfor har meddelt oplyses noget nærmere ved følgende Uddrag af de sjælandske Landemodesakter:

Acta Synodi Dion. Roskild. 10 Octobr. 1657.

Hr. Laurits Søfrensen i Vejby stevnet af Bispem for Ulydighed: imod Bispens Forbud ikke vilde holde sig fra Kalslund Kirke, og intet fatte sig med Kaldet, indtil en lovlig var kaldet. NB. Bispens Aarsag til det Forbud. Nota. Hr. Laurits's Undskyldning og Svar. Blev omsider efter¹⁾ en lidelig Mulkt paalagt, 20 Rdl. til Præsteenker.

H. Bjørn Andersen i Rerslev, Vice-Præpositus i Tune Herred, vilde ikke underskrive det Kaldsbrev, 5 Mænd i Kalslund Sogn havde givet Hermand Kiuse. De 5 Kaldsmænd gav Bispem det tilkjende. Bispem gav M. Christen i Kjøge Commission at stevne H. Bjørn og de 5 Kaldsmænd for sig at dømme i Sagen. H.

¹⁾ Her mangler noget, I det hele er Opskriften mangelfuld, men trods en Del Eftersøgning har det ikke været muligt at finde nogen bedre Opskrift af disse Landemodesforhandlinger.

Bjørn mødte ikke, havde nogen Undskyldning. M. Christen dømte dog i Sagen, at H. Bjørn havde handlet imod Recessen, som holder Provsten til at underskrive med de bedste og fleste Kaldsmænd, uden han vidste noget med den kaldede Person eller nogle af de 5 Kaldsmænd, som kunde forhindre dette Kald. H. Bjørn stevnede M. Christens Dom til Landemode. Der gav H. Bjørn sin Aarsag tilkjende, hvorfor han ikke vilde underskrive dette Kald, fordi 2 af Competitoribus ginge strax op til Alteret og sagde, det var et ulovligt Kald; og efterdi de protesterede derimod, vilde han ikke underskrive eller samtykke det Kald. — Blev paa Landemodet derpaa saa kjendt, at M. Christen, efterdi hans Dom var uendelig, skulde efter lovlig Kald og Varsel tage Sagen for sig og dømme endelig, uden saa er, der kan bevises, at Kaldet er sket med ulovlig Medfart.

Afskrift i Kongl. Bibl. Ny kgl. Samf. 1171. 4.
